

Marnix van Rij.

Uitstel van executie na evaluatie giftenaftrek

Door: Bert Koopman

04-04-2024

Fiscaliteit

Filantropie gaat over liefdadigheid: het vrijwillig ter beschikking stellen van kennis, vaardigheden en netwerken. En over geld. Onlangs verscheen de gevreesde evaluatie van de giftenaftrek. Demissionair staatssecretaris Van Rij (Financiën) stuurde het rapport naar de Tweede Kamer. Een nieuw kabinet moet beslissen. En dat terwijl de kracht van de civil society belangrijker is dan ooit.

Er staat veel op het spel. In de begrotingsregels is het uitgangspunt dat bij negatieve evaluaties van bestaande fiscale regelingen deze in principe worden afgeschaft, aangepast of – indien relevant – omgezet in een subsidie. SEO Economisch Onderzoek stelt in de evaluatie dat de huidige regeling doeltreffend doch niet doelmatig is. Er wordt te weinig extra gegeven door de giftenaftrek, zo luidt een deel van de redenering.

Niet doelmatig

De toename aan giften door de giftenaftrek is kleiner dan de omvang van de belastingkorting. Een deel van de budgettaire kosten komt ten gunste van de gever in plaats van de begunstigde. Bovendien is de giftenaftrek volgens SEO slecht uitvoerbaar voor de Belastingdienst. Wegens handmatige controle kan aan een beperkt deel van de fouten opvolging worden gegeven. Voorts is het niet-gebruik van de giftenaftrek hoog. Tot slot komt het fiscale voordeel in hoge mate terecht bij de hogere inkomens. Aldus SEO.

Geefsubsidie

Een van de alternatieven is de geefsubsidie, bekend uit het Verenigd Koninkrijk. De begiftigde – niet de gever – ontvangt, in aanvulling op de gift, een percentage dat samenhangt met de hoogte van de gift. Dit subsidiesysteem wordt *matching* genoemd aangezien de overheid de gift *matcht* met een subsidiepercentage. Bij invoering ervan verbetert de uitvoerbaarheid voor de overheid en de gever en verslechtert de uitvoerbaarheid voor ontvangende instellingen.

Algemeen nut

We weten het. Zolang de giftenaftrek bestaat, staat deze fiscale regeling onder kritiek. Vele commissies en beleidsambtenaren van Financiën schreven al eerder rapporten waarin werd aangetoond dat de regeling zijn doel voorbij schiet. Met als *cantus firmus*: te weinig mensen maken er gebruik van en het is een elite regeling voor de mensen die het geld toch wel kunnen missen. Vraag is of de overheid, die geen monopolie heeft op algemeen nut, zich niet neutraler zou moeten opstellen.

Stille kracht

Met de giftenaftrek is een groot maatschappelijk belang gemoeid. De filantropische sector is hét podium om vrijwillig bij te dragen aan de maatschappij. Zonder zou Nederland piepend en knarsend tot stilstand komen, zoals een opinieleider onlangs poneerde. In Nederland wordt jaarlijks tussen € 5 mrd en € 6 mrd gegeven – ongeveer 0,8% van het bruto binnenlands product. Meer dan 40% van alle Nederlanders doet vrijwilligerswerk. Deze fundamentele bijdrage bevordert sociale cohesie en laat zien waar de overheid en de markt tekortschieten.

Balance of power

Een nieuw kabinet zou een vitaal maatschappelijk middenveld moeten koesteren. Filantropie is een van de pijlers daarvan. Dan zullen nog meer – minder hecht geïnstitutionaliseerde en minder straf georganiseerde – netwerken en relaties ontstaan. Burgers zullen minder als los zand aan elkaar hangen. Met de *civil society* als derde macht kan de staatsmacht gefilterd worden. In een gepolariseerde en ingewikkelde samenleving is dat een wenkend perspectief.

Bert Koopman is hoofdredacteur van Filantropie Platform DDB (online, print, events).